

Віньковецька районна рада

Віньковецька районна державна адміністрація

**Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України
при Кам'янець-Подільському національному університеті
імені Івана Огієнка**

**Хмельницька обласна організація
Національної спілки краєзнавців України**

**Віньковецька районна організація
Національної спілки краєзнавців України**

ВІНЬКОВЕЧЧИНА: ІСТОРІЯ, КУЛЬТУРА, ДУХОВНІСТЬ

**Збірник праць за матеріалами наукової історико-краєзнавчої
конференції**

15 -16 листопада 2019 року

Наукове видання

Хмельницький,
ФОП Цюпак, 2019

УДК 94+908(477.43)/005.745(082)

B50

*Висловлюємо глибоку подяку відділу
культури Віньковецької райдержадміністрації,
народному депутату України Віктору Васильовичу Бондарю
за допомогу і сприяння в організації та проведенні цієї
конференції та у виданні науково-краєзнавчого збірника праць
за результатами її роботи*

B50 Віньковеччина: історія, культура, духовність. Матеріали наукової історико-краєзнавчої конференції 15 – 16 листопада 2019 р.

[редкол.: Л.В. Баженов, голова, П.І. Староста, співголова, В.В. Войтович, відп. секретар та ін.] – Хмельницький: Видавець ФОП Цюпак А.А., 2019 – 294с.

ISBN 978-617-513-603-4

Збірник містить доповіді у формі статей, виголошені під час роботи наукової історико-краєзнавчої конференції "Віньковеччина: історія, культура, духовність", які відображають різні аспекти минулого і сьогодення життя краю, топонімічні описи населених пунктів, про відомих постатей краю.

Збірник може стати настільною книжкою вчителів та учнів, бібліотечних працівників, краєзнавців, усіх, хто цікавиться історією Віньковеччини.

УДК 94+908(477.43)/005.745(082)

Тексти друкуються в редакції авторів

Рекомендовано до друку вченою радою Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (протокол № 5 від 25 вересня 2019 р.)

Рецензенти: доктор історичних наук, професор **Баженова С.Е.**,
доктор історичних наук, професор **Завальнюк О.М.**

*При користуванні матеріалами наукового збірника праць
посилання обов'язкове*

© Автори збірника, 2019

© Центр дослідження історії Поділля, 2019

© Баженов Л.В., Староста П.І. упорядкування, 2019

ISBN 978-617-513-603-4

ЗМІСТ

Бондар В.В. Історичне краєзнавство – засіб формування пам'яті українського народу.....	7
---	---

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В ДІЇ 9

Баженов Л.В. Проблеми організації краєзнавчого руху та регіональних досліджень на Віньковеччині в умовах процесу децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад.....	9
--	---

ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ ВІНЬКОВЕЧЧИНИ ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ 17

Карпова В.С. Віньковецький район з глибини віків до сьогодення.....	17
Бакалець О.А. Скарб європейських та східних монет XIV-XV ст. із Віньковецького району Хмельницької області.....	25
Блажевич Ю.І. Чудодійні ікони населення Ушицького повіту Подільської губернії (кінець XVIII – XIX ст.).....	28
Єсюнін С. М. Перші навчальні заклади містечка Віньківці Ушицького повіту Подільської губернії.....	32
Іваневич Л.А. Локально-зональні особливості техніки вишивки на святкових жіночих сорочках центрального Поділля другої половини XIX – початку XX ст.....	36
Жучковський А.П. Грошові емісії органів місцевого самоврядування на території Поділля в 1917-1920 рр.....	48
Когут В.Й. Зіньків: дорогами змін: єврейська самооборона.....	54
Олійник М.П. Антибільшовицький повстанський рух на Віньковеччині в 1921-1922 рр.....	57
Завальнюк К.В., Зелінський Р.М. Бойові шляхи отаманів Бернадських та Гальчевського на Віньковеччині.....	62
Рибак І.В. Селянське побутове повсякдення на Поділлі в другій половині 1920-х років: хата, двір, село (упорядник В.В. Войтович).....	68
Дячок В.В. Межі та структура поселень Зіньківського повіту Подільської губернії (намісництва) (за картографічними та архівними документами).....	90
Яцишин М.С. Віньковеччина напередодні Другої світової війни.....	107
Прокопчук В.С., Горин М.П. Трагедія віньковецьких євреїв очима їх катів.....	110

Закордонець А.В. Молодіжна група ОУН у с. Женишківці Віньковецького району.....	121
Матвєєв А.Ю., Слободян Н.В., Бородій Д.І. Життя після війни очима дитини (спогади дитини війни Лідії Миколаївни Суханової).....	125
Лозовик М.П., Романюк І.М. Фізична культура та спорт в житті селян Віньковецького району в перші повоєнні роки.....	128
Дурдас П.К. Сторінки історії села Майдан-Олександрівський Віньковецького району.....	131
Гаврішко Л.Д. Охрімівці: старий польський маєток.....	136
Жердецька Т.М. Пирогівська церква в історії села.....	139
Яцишин М.С. Історія Віньковецького консервного заводу (до 90-річчя підприємства).....	144
Олійник Ю.В. Газета "Сільські новини" – джерело для дослідження історії Віньковеччини у 70-х роках ХХ ст.....	147
Ладняк А.В. Історія Дашковецького НВК Віньковецького району Хмельницької області (педагогічна спадщина та сучасність).....	152
ТОПОНІМІКА ВІНЬКОВЕЧЧИНИ – ВАЖЛИВЕ ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ КРАЮ	
Голенко М.В. Легенди та топоніміка села Грим'ячка Віньковецького району.....	158
Тарасюк В.А. Село Майдан-Олександрівський Віньковець- кого району (деякі історичні факти та топоніміка села).....	161
Тарадайко Л.В. Топоніміка села Калюсик Віньковець- кого району.....	164
Харкалюк Л.П. Топоніміка села Ломачинці Вінько- вецького району.....	169
Пиріжок Г.П. Топоніміка села Станіславівка Вінько- вецького району.....	172
Війт В.В. Топоніміка села Нетечинці Віньковецького району.....	175
Моспан С.М. Топоніміка села Подолянське Віньковець- кого району.....	179
Петрановська О.О. Топоніміка села Охрімівці Вінько- вецького району.....	182
Гончар М. С. Топоніміка села Фащіївка Віньковець- кого району.....	184
ВІДОМІ ПОСТАТІ КРАЮ	
Хоптяр Ю.А. Професор Іван Васильович Рибак – дослідник історії та повсякдення життя населення	187

Віньковеччини.....	187
Григоренко О.П. Петро Якович Слободянюк – творчість окрилена любов'ю до Батьківщини.....	192
Слободянюк П.Я. Блискучий талант композитора Івана Пустового.....	203
Івахова К.П. Співай мій рідний край (музично-пісенна творчість Івана Францовича Гринькевича).....	206
Староста П.І. Петро Шпак: ім'я, закарбоване людською пам'яттю.....	216
Кабачинський М.І., Кабачинська С.І., Олійник М.П. Невтомна праця, гідність і честь – стрижневі принципи життя і діяльності директора Зінківської середньої школи у 1961-1986 рр. Іллі Володимировича Кабачинського.....	224
Яцишин М.С. Його життя – постійна боротьба. Герой України з Осламова Микола Бялик.....	234
Захар'єв В.А., Онищук О.Г. Археолог-ентузіаст і краєзнавець з Віньковеччини Л.М. Куземський – надійний партнер історичної наукової еліти другої половини ХХ ст.....	242
Рудницький О.Г. Жінка з легенди (партизанка Г.Р. Бору- севич).....	250
Трембіцький А.М. Володимир Левицький про події Української революції 1917-1921 рр. на теренах Поділля.....	253
Сохацький Б.М. Проблеми творчості В. Барвінського.....	267
Староста П.І. Броніслав Сохацький: гідний син рідного краю.....	285

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова організаційного комітету:

Ходюк Анатолій Петрович – голова Віньковецької районної ради.

Співголови організаційного комітету:

Лужняк Володимир Олександрович – перший заступник голови Віньковецької районної державної адміністрації.

Баженов Лев Васильович – голова Хмельницької обласної організації НСКУ, директор Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, академік УАІН, доктор історичних наук, професор.

Староста Петро Іванович – літератор, голова Віньковецької районної організації НСКУ.

Члени організаційного комітету:

Арсенюк Віталій Олександрович – начальник відділу освіти, молоді та спорту Віньковецької райдержадміністрації.

Байдич Володимир Григорович – директор Державного архіву Хмельницької області, кандидат історичних наук, член НСКУ.

Войтович Валерій Васильович – викладач Могилів-Подільського монтажно-економічного коледжу, почесний краєзнавець України.

Войтович Олександр Валерійович – заступник директора Державного архіву Хмельницької області.

Дячок Валерій Васильович – доцент кафедри міжнародних відносин та туризму Хмельницького національного університету, кандидат історичних наук.

Іжевська Олена Миколаївна – начальник архівного відділу Віньковецької районної державної адміністрації.

Кушнір Світлана Василівна – директор Віньковецької централізованої бібліотечної системи

Прокопчук Віктор Степанович – доктор історичних наук, професор, заступник голови Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України.

Слишинська Олена Вікторівна – начальник відділу культури Віньковецької районної державної адміністрації

Слободянюк Петро Якович – академік Української технологічної академії, заслужений працівник культури України, Почесний краєзнавець України.

Яцишин Микола Серафимович – краєзнавець, член Національної спілки журналістів України.

цей період не вдалося досягти радикальних змін у сільській оселі, зокрема переломити традиційну тенденцію залишкового принципу фінансування будівництва та впорядкування житла. Селянська хата залишалася некомфортною, погано облаштованою, а умови проживання у традиційній однокімнатній оселі з земляною або глиняною долівкою, підліпуватими віконцями, з примітивним штучним освітленням важкими. Істотного поліпшення не зазнав селянський двір. Більшість з них залишалися невпорядкованими, недостатньо декоративно прикрашеними.

Незадовільними були санітарно-гігієнічні умови утримання селянського двору. Все ж, у 20-ті роки громадськістю розроблялися різноманітні підходи щодо впорядкування селянського двору, благоустрою села. У доколгоспний період на повсякденне життя селянина позитивно впливала поява шкіл, лікнепів, клубів, сельбудів, хат-читалень, лікарень, амбулаторій, фельдшерських пунктів, крамниць та інших закладів соціально-побутової інфраструктури. Проте невирішені проблеми і труднощі соціальної сфери тодішнього села були використані комуністичною владою як агітаційний матеріал за якнайшвидше створення колгоспно-радгоспної системи ведення сільського господарства. Спекулюючи на фактах нерозвиненості соціально-побутової сфери доколгоспного села, вживлювалася у голови селян думка, що лише колгоспний лад покінчить з відсталістю села, патріархальними формами побуту. *«Колгоспне життя, – тисала газета «Вісті», – це не тільки журний борц, довільний кусень хліба. Це також культурний соціалістичний побут – добротний одяг, взуття, радіо, ясла, охайна хата, гігієна, чудовий клуб, лазня».*

Примітки:

* Публікація упорядкована і здійснена В.В. Войтовичем за текстом наукової роботи: Рибак І. В. *Повсякденне життя подільського селянина в доколгоспний період (1921-1928 рр.): монографія. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2012. С. 63 - 87.*

В.В. Дячок
м. Хмельницький

МЕЖІ ТА СТРУКТУРА ПОСЕЛЕНЬ ЗІНЬКІВСЬКОГО ПОВІТУ ПОДІЛЬСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (НАМІСНИЦТВА) (ЗА АРХІВНИМИ ДОКУМЕНТАМИ ТА КАРТОГРАФІЧНИМИ МАТЕРІАЛАМИ)

Стаття присвячена дослідженню меж та структури поселень Зіньківського повіту. На основі вивчення клірових відомостей приходів Зіньківського повіту 1796 року та порівняння їх інформативного потенціалу з картографічними матеріалами кінця XVIII століття здійснена реконструкція кількості та структури поселень Зіньківського повіту,

який існував принаймні в 1794-1797 рр. у складі Подільського намісництва (губернії).

Ключові слова: Подільське намісництво, губернія, Зіньків, повіт, села, містечка, клірова відомість, писемні джерела, картографічне джерело.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель періоду пізнього середньовіччя та ранньомодерного часу є недостатньо вивченим в історіографії. Щодо Поділля, то завдяки багаторічній дослідницькій праці українського вченого-історика Миколи Крикуна маємо детальний аналіз поселень в XV-XVIII століттях [1-3]. Також більш-менш задовільно проблема висвітлюється з 1804 року до початку ХХ століття. Разом із тим нетривалий період з 1793 до 1804 рр., пов'язаний із серйозними трансформаціями в суспільно-політичному, соціально-економічному й духовному житті краю після інкорпорації колишнього Подільського воєводства внаслідок другого поділу Речі Посполитої до Російської імперії, залишається практично недослідженим. Автори численних праць оминали увагою цей період, обмежуючись лише констатацією та перерахунком кількості повітів, не встановлюючи їх межі та структуру поселень, які до них входили. Досконале вивчення внутрішнього адміністративного устрою намісництв і губерній в період з березня 1793 до кінця 1797 року є ускладненим внаслідок значного обмеження, а то й повної відсутності вірогідних джерел. Тому виявлення та аналіз документів є надзвичайно актуальною як в науковому, пізнавальному, так і в практичному сенсі, особливо в наш час, коли в Україні впродовж останніх років ведеться робота щодо проведення масштабної реорганізації адміністративно територіального устрою.

Як відомо, 23 січня 1793 року в Петербурзі між Росією та Прусією було підписано конвенцію про другий поділ Речі Посполитої, згідно якого Подільське воєводство припинило існування. Його територія у складі Летичівського і Кам'янецького повітів відходили до Росії, а Червоногородський повіт – до Австрії [2, с.68].

Вже 13 квітня 1793 р. за наказом імператриці з новоприєднаних українських земель були утворені Брацлавська та Ізяславська губернії, а в складі останньої – Кам'янецька область. Відповідно до цього поділу почалася реорганізація адміністративних інститутів новопридбаних територій. Катерина II наказала поділити колишні повіти в новоприєднаних територіях на округи та провести «поголовний» перепис населення [4, т.23, 17112]. Разом із тим, в жодному її указі не міститься інформація про конкретні назви цих адміністративних одиниць.

Згідно указу Катерини II від 23.04.1793 року частина земель колишнього Подільського воєводства спочатку включена до Ізяславської та Брацлавської губерній (намісництв) [4, т.23, 17112], а згодом указом від 1.05.1795 р. ввійшли до новоствореної Подільської губернії [4, т.23, 17323]. В указі від 5.07.1795 року вперше перераховуються назви усіх

затверджених 12 повітів: Кам'янецький, Ушицький, Вербовецький, Грудекський, Зіньківський, Летичівський, Проскурівський, Старокостянтинівський, Базалійський, Ямпільський, Крем'янецький та Дубенський) [4, т.23, 17352, 17354]. В подальшому, внаслідок чергової адміністративно-територіальної реформи Павло I 12.12.1796 року узаконив новий територіальний розподіл, за яким утворювалася Подільська, який набув чинності з 1.01.1797 р. [4, т.23, 17634, 17354].

Що стосується Зінькова, то, як відомо, принаймні з 1794 до серпня 1797 рр. він мав статус міста і був центром Зіньківського повіту. 22 січня 1796 року за указом Катерини II затверджено герб міста: «У блакитному полі покладені пірамідально плити, які зображені сріблом, в означення, що в тамтешніх місцях видобувається каменів для фундаменту потрібних і вапна в великій кількості» [4, т.23, №17435] (*див. Додаток 2*). Внаслідок затвердженої Павлом I доповіді правлячого Сенату про розмежування кордонів між губерніями (29 серпня 1797 р.) Зіньків в статусі повітового міста ввійшов до Подільської губернії [4, т.24, №18117]. Однак внаслідок передачі територій між Брацлавською, Волинською та Подільською губерніями з 16 повітів у складі останньої необхідно було залишити 12, отож невдовзі серед ліквідованих опинився й Зіньківський повіт, а Зіньків вже в статусі містечка став частиною Летичівського повіту.

Зазначимо, що ще у 1793 році Катерина II наказала створити карти усіх нових земель. Процес утворення нових адміністративних одиниць та формування адміністративного апарату Правобережної України супроводжувався широкомасштабними заходами імперського уряду щодо топографічного обстеження та картографування новоприєднаних українських земель. Картографічне освоєння Правобережних земель України дало результати в 1792 та 1796 рр., коли було створено «Атласи Російської імперії». Щоправда, в першому виданні частина колишнього Подільського воєводства ще не поділена на округи (округ відповідав повіту), а не раніше 1793 року до «Атласу» внесено доповнення карти №46 під назвою «Карта приобретённых от Польши земель в 1793 году». А от у другому Подільське намісництво вже складається з 12 повітів (округів) [5; 6]. Окремі дослідники стверджують, що Мінська, Ізяславська і Брацлавська губернії були створені ще 25 квітня 1793 р., проте жодних джерельних підтверджень цій думці немає [7, с.31]. Отже, такий адміністративний поділ Правобережної України не враховував історичних особливостей окремих регіонів і національного складу населення, не визначав точних меж губерній та повітів. Після третього поділу Польщі, у 1795 р., відбулися чергові зміни адміністративно-територіального устрою і було утворено Волинське, Брацлавське і Подільське намісництва. Указом царського уряду 1796 року намісництва було ліквідовано, а замість них у 1797 р. остаточно запроваджено губернсько-повітовий адміністративний устрій та утворено Київську, Волинську і Подільську губернії, які проіснували до 1923 року. [8, с.31].

Протягом 1797-1803 рр. відбулося укрупнення повітів Подільської губернії. З 1798 р. до складу губернії входило 12 повітів: Балтський, Брацлавський, Вінницький, Гайсинський, Кам'янецький, Лeticівський, Літинський, Могилівський, Ольгопільський, Проскурівський, Ушицький і Ямпільський [9, с.7]. Проте в майбутньому межі деяких повітів зазнавали трансформацій, наприклад, деякі поселення Ямпільського повіту перейшли до складу Могилівського в кінці 1830-х рр. Таким чином, з ліквідацією Зіньківського повіту, найімовірніше у 1798 році, поселення, які йому належали до цього, увійшли до складу Лeticівського, Проскурівського та Ушицького повітів.

Вибір Зінькова, як одного з адміністративних центрів Подільського намісництва (згодом губернії), ймовірно, не був випадковим, оскільки має певну традицію. Принаймні у першій третині XVI століття Зіньків вже мав статус повітового міста [3, с.112,113, 123-126].

Аналіз мапи Подільського намісництва 1796 року вказує на те, що вона не є детальною, оскільки нанесені лише по кілька назв поселень (в середньому від 8 до 19, в залежності від повіту). Що стосується Зіньківського повіту, то вказані Зіньків, Бужиківці («Базиковць»), Загінці, Михампіль, Солобківці, Шарівка, Шийнці («Шейка») Ярмолинці (*див. додаток 2*). На нашу думку, згаданий вибір поселень, нанесених на карту, визначався їх попереднім адміністративним статусом за Речі Посполитої: більшість були містечками, а, як відомо, саме вони ставали центрами ключів (окремий маєтковий комплекс, до складу якого входили менші поселення, що належали певному землевласнику – *В.Д.*). Так, згідно останнього подимного реєстру Подільського воєводства 1775 року Зіньківський ключ налічував 17 поселень, Михалпільський – 20, Солобковецький – 7, Шаровецький – 12 і Ярмолинецький – 8. В 1775 році села Загінці, Божикивці, Шейнці та Пирогівка належали до Зіньківського, а Шарівка – до Пlosкирівського ключів [10, s.261-263, 265, 267].

Разом із тим, порівнюючи «Атлас Російської імперії» 1796 року зі змістом виявлених нами у фонді Подільської духовної консисторії (ф.315) Державного архіву Хмельницької області клірових відомостей, яка має сучасну архівну легенду (контрольно-довідкові відомості) на обкладинці: «Ведомости о состоянии церквей по Винницкому уезду за 1796 год» [11], є можливим зробити висновок про значні помилки «Атласу» і недовіру до даної мапи як вірогідного історичного джерела. Так, на карті Подільського намісництва містечко Вінківці («Воньковць») та прилеглі села чомусь розташовані в межах Ушицького повіту, хоч насправді воно в цей час входило до складу Зіньківського.

Нагадаємо, що клірові відомості – це внутрішні документи єпархії, які містять інформацію про стан приходської церкви, її духовенство та церковнослужителів, матеріальне забезпечення та кількість парафіян. В Російській імперії Клірові відомості було введено 20 січня 1769 р. під назвою «іменних списків всім особам духовного звання православного віросповідання». Клірові відомості писали на листах великого формату,

на яких розкресливали таблиці та вносили наступну інформацію: назву населеного пункту та церкви, рахунок дворів і людей, окремо чоловічої та жіночої статей, церковно- та священослужителів із сім'ями, їх вік та поведінку, угіддя, що належали парафії: хутори, сінокоси, млини тощо [12, с.208].

При більш ретельному вивченні її змісту виявилось, що назва повіту, зазначеного на титулці, є помилковою, а мова йде про клірові відомості парафій саме Зіньківського повіту, що підтверджував і перелік церков та населених пунктів, в яких вони знаходилися. Як нами з'ясовано, згідно правил клірові відомості щорічно подавалися в повітове духовне правління та губернську духовну консисторію в перших числах наступного року. У документах ієреї звітували духовній консисторії про церкву (час її побудови, матеріал, з якого вона виготовлена), кількість прихожан та дворів, прізвище власника(ів) поселення, вказували свій вік, сімейний стан та «яким наукам навчалися», неповнолітніх дітей, якщо ті жили разом з батьками; така ж інформація подавалася про церковнослужителів тощо.

Згідно клірових відомостей у Зіньківському повіті налічувалося 86 приходів, які розташовувалися в 80 поселеннях, що мали різний адміністративний статус (Зіньків – повітове місто, Вінківці, Михалпіль (сучасне село Михайлівка), Солобківці, Шарівка, Ярмолинці – містечка, також передмістя, які мали Вінківці й Ярмолинці; інші, зазначені в документах 72 поселення, мали статус сіл (див. додаток 1). Однак, слід враховувати, що до клірових відомостей не потрапляли поселення, які не мали побудованих власних храмів і належали до категорії невеликих за кількістю жителів поселень типу «сільців» або «деревень». Тому, щоб заповнити цю лакуну, на нашу думку, доцільно залучити потенціал камеральних і топографічних описів повітів Подільської губернії (далі «Описи»), час створення яких припав на 1797-1800 рр. і в яких зафіксовані дані про всі види поселень Подільської губернії. Щодо Зіньківського повіту надійним джерелом є описи Летичівського, Проскурівського та Ушицького повітів, в складі яких опинилися різні поселення після його ліквідації [13-15]. Разом із тим між «Описами» та кліровими відомостями існують розбіжності в статусі окремих поселень. Зокрема, в кліровій відомості приходу в Васильківцях поселення має статус села, в той час як «Описи» згадують їх як «деревня», не вказуючи наявності храму [11, арк.19; 14, арк.77].

Крім того реєстр свідчить про брак ієреїв у парафіях. Причини цього могли бути різними, здебільшого пов'язані з небажанням духовенства переходити в російське православ'я. Як видно з документа, священники протягом 1796 року були відсутні в 17 приходах (сіл Буйволівці, Вовківці Нижчі, Васильківцях. Жилинцях, Крутобородинцях, Коржівцях, Левківцях, Магнишівці, Новій Соколівці, Томашівці, Ходаках, Шелехові, Яблунівці та містечок Солобковець, Шаравки та Ярмолинці) (див. додаток 1).

Намагаючись нав'язати православ'я Катерина II секретними рескриптами наказувала православним ієреям не допускати уніатських священників до богослужіння, сприяти передачі храмів вірянам, які переходили з унії в православ'я, навіть якщо вони становили меншість в громаді. В результаті продуманої та чітко спланованої антиуніатської політики царату за короткий період 1794-1796 рр. уніатською церквою на Правобережжі було втрачено 9 тисяч парафій, 145 монастирів та понад 8 мільйонів віруючих, серед них на Поділлі приєдналися до російського православ'я 1 295 471 осіб із 1442 церквами [16, с. 108]. Священики, які не бажали покинути унію, переходили настоятелями або вікаріями в римо-католицькі костели, інші – виїздили за кордон [16, с. 109-110]. Подібна тенденція спостерігалася на Поділлі і з мирянами-уніатами.

Таким чином, виявлені в ДАХМО документи церковного походження та їх зіставлення з картографічними матеріалами дозволяють уточнити і більш детально встановити кількість поселень Зіньківського повіту, їх структуру, вцілому визначити його межі. Подібний підхід, вважаємо, може бути застосований при реконструкції структури поселень усіх повітів Подільського намісництва (губерній) в період 1793-1797 рр.

Джерела та література:

1. Крикун М. Кількість і структура поселень Подільського воєводства в першій половині XVII століття / М. Крикун // Записки Наукового товариства імені Шевченка: Праці Історично-філологічної секції. – Львів, 2002. – Т. ССХLIII. – С. 374-521.
2. Крикун М. Кордони воєводств Правобережної України у XVI - XVIII ст. / М. Крикун. – Львів: видавництво Львівської політехніки, 2016. – 304 с. П.в. с.11-69.
3. Крикун М. Подільське воєводство у XV-XVIII століттях: Статті і матеріали. / М. Крикун. – Львів 2011. – 733 с. П.в. с.36-82.
4. Полное собрание законов Российской империи: (Собрание 1-е): В 45 т. – СПб., 1830.
5. Атлас Российской империи, : Состоящий из 46 карт: Изданный во граде св. Петра 1792 года. – [Санкт-Петербург]: [Тип. Сытина], [не ранее 1793].
6. Атлас Российской империи: Состоящий из 52 карт: Изданный во граде св. Петра в лето 1796-е, а царствования Екатерины II XXXV-е. – Санктпетербург: Тип. Сытина, 1796.
7. Адміністративно-територіальний устрій Поділля. Історія і сучасність. Монографія. / Олуйко В. М., Слободянюк П. Я., Баяк М. І. / За загальною редакцією Смоля В. А., Слободянюка П. Я. Хмельницький, 2005. – 400 с.
8. Торчинська, Н. М. Словник власних географічних назв Хмельницької області / Н. М. Торчинська, М. М. Торчинський; Хмельниц. нац. ун-т. – Хмельницький: Авіст, 2008. – 548 с.
9. Зведений каталог метричних книг, що зберігаються в державних архівах України: міжархів. довідник: Том 8, книга 1: Метричні книги у фондах Державного архіву Хмельницької області / Укрдержархів; Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства; упоряд.: С. Зворський, В. Патик. – К., 2013. – 857 с.
10. Magazin für die neue historie und geographie / angelegt von D. Anton Friedrich Büsching. – Hamburg: Verlag Buchenröder und Ritter, 1788. – 568 s.

11. Державний архів Хмельницької області (далі – ДАХМО). Ф. 315. Оп.1. Спр. 2328. Арк.1- 159. Ведомости о состоянии цеквей по Зиньковскому уезду за 1796 год. Арк. 1-159. Без оригінальної палітурки.
12. Кондратюк Ю. Клірові відомості Волинської єпархії кінця XVIII – початку XX ст. Волинські історичні записки Волинські історичні записки: зб. наук. пр. / Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир: Полісся, 2008. Т. 1. С. 208-212.
13. ДАХМО. Фонд 115. Опис 2. Справа 2.– Камеральний і топографічний опис Летичівського повіту Подільської губернії.
14. ДАХМО. Фонд 115. Опис 1. Справа 12. – Камеральний і топографічний опис Проскурівського повіту Подільської губернії.
15. ДАХМО. Фонд 115. Опис 1. Справа 13.– Камеральний і топографічний опис Ушицького повіту Подільської губернії.
16. Хіхляч Б.М. Ліквідація Уніатської церкви на Східносу Поділлі у 1794-1796 рр. // Українське релігієзнавство. – 2005. – № 34. – С. 104-113.

Додаток 1

Таблиця¹

поселень Зіньківського повіту Подільської губернії за 1796 рік, в яких зафіксовано православні парафії

№ п/п	Назва поселення за клірового відомістю	Сучас.на локалізація	Назва храму та дата побудови	Свяще-ник, його вік	Дата висвячення в уніатські / православні священники	Кількість дворів прихожан та осіб чоловічої статі	Власник	Посилання
1	село Андриївка,	с.Андриївка, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.		1		132		
2	село Антоновці,	с.Антонівці, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.		1		236		
3	село Брановка	с.Баранівка, Ярмол. р-н Хмел. обл.		1		86		
4	село Баламутовка	с.Баламутівка, Ярмол. р-н Хмел. обл.		1		237		
5	село Бебехи	с.Яснозір'я, Віньков. р-н, Хмельн. обл.		—		353		
6	село Берези	с.Березове, Деражн. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрови Пресвятої Богородиці, 1762	1 – Георгій Іванів син Стопневич, 50 р.	6.03.1755/ 24.11.1794	32/88	Іоаким Крузер	арк. 3-4
7	село Божиківці	с.Божиківці, Деражн. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Преподобної Параскеви, 1756	1 – Фтеодор Андрійв син Станкевич, 50 р.	22.05.1776/ 29.11.1794	86/301	князі Чарто-Чарторийські ²	арк. 5-6
8	село Боднарівка	с.Боднарівка, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, спалена в 1777 р.	1 – Іоаким Михайлів син Білецький, 80 р.	17.08.1757/ 28.03.1795	61/167	Коронний підконно-ший ³ Ігнатій Дульський	арк. 7-8
9	село Буйволівці	с.Буйволівці, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1792 р.	священника немає	-	48/221	підкоморій ⁴ Летичівський Ігнатій Гавронський	арк. 9-10
10	село Вербка Мурована	с. Вербка Мурована, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Свяителя Миколая, 1780 р.	1 – Іоаков Петрів син Левицький, 35 р.	25.02.1793/ 12.11.1794	95/329	граф Войцех Мер	арк. 11-12
11	село Вербка Деревяна	с.Вербка, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1724 р.	1 – Василь Андрійв син Яроцький, вік не вказано	30.03.1792/ 12.03.1794	125/420	Ігнатій Дульський	арк. 13-14

12	село Волковцы Вышне	село Вовківці Вищі, Хмельн. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1717 р.	1 – Іосип Тимофтеїв син Кривецький, 52 р.	5.04.1776/ 29.02.1796	25/106	каштелян ⁵ Кам'янецький Онуфрій Морський	арк. 15-16
13	село Волковцы Нижшие	село Вовківці Нижчі, Хмельн. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1716 р.	священика немає	-	52/142	1) мечников- ва ⁶ Кароліна Скібневська; 2) Михайл Даровський; 3) чесник ⁷ Марцин Секіранський; 4) столтник ⁸ Юзеф Глевич	арк. 17-18
14	село Василковцы	село Васильківці, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоанна Богослова, 1793 р.	священика немає	-	17/47	Коронний підкон- оший Ігнатій Дульський	арк. 19-20
15	м'єстечко Вонковци,	смт Вінківці, Вінков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоанна Богослова, 1766 р.	1 – Матвій Андріїв син Полянський, 30 р.	22.09.1789/ 22.12.1794	62/182	старостина Марія Козіоброцка	арк. 21-22
16	Передь М'єстя Вонковци	смт Вінківці, Вінков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Великомученика Дмитрія, 1779 р.	1 – Михайло Семенів син Дашицький, 57 р.	14.10.1767/ 22.12.1794	67/182	старостина Марія Козіоброцка	арк. 23
17	село Глушковцы	с. Глушківці, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Великомучениці Параскеви, «отъ давнихъ времянь»	1 – Стефан Семенів син Лагодовський, 36 р.	1.03.1789/ 10.01.1795	187/523	Надвірний ловчий ⁹ Іоан (Ян) Орловський ¹⁰	арк. 24-25
18	село Глебовь	с. Глібів, Новоуш. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1730 р.	1 – Василій Іванів син /.../, 30 р.; 2 – Стефан Валеріянів син /.../, 50 р.	1) 1791/17.01. 1795 2) 1774/19.12. 1794	283/559	/.../	арк. 26-27
19	село Гримячка	с. Грим'ячка, Вінков. р-н Хмельн. обл.	1) часовня в в ім'я Святого Великомученика Дмитрія, (?) 2) новозакладена дерев'яна п.ц. в ім'я Преображення Господнього, 1796 р.	1 – Самуїл Гнатів син Мачковський, 32 р.	-/24.11.1795	103/384	Біскуп латинський (тобто Католиць- кий) Цеш- ковський	арк. 28-29
20	село Гармаки Старие	с. Гармаки, Барськ. р-н Вінницьк. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1722 р.	1 – Іоан Василів Зеленський, 63 р.	14.09.1762/ 5.01.1795	42/173	1) шамбе- лян ¹¹ Ігнатій Кавецький; 2) войсь- кий ¹² Ксаверій Кавецький	арк. 30-31
21	село Гармаки Новіе	с. Гармаки, Барськ. р-н Вінницьк. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоанна Богослов, 1787 р.	1 – Антоній Павлів син ІІпачинський, 42 р.	6.03.1787/ 5.01.1795	44/175	полковник Кароль Глазополь	арк. 32-33

22	село Дашковці	с.Дашківці, Вільков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Успіня Пресвятої Богородиці, 1768 р.	1 – Гавриїл Іванів син Левицький, 26 р.	15.09.1793/ 26.02.1795	106/404	Фелікс Чарнецький	арк. 34-35
23	село Евтухи	с.Явтухи, Деражн. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1747 р.	1 – Андрій Михайлів син Ааржевський, 65 р.	25.04.1764/ 15.03.179?	79/217	Ялтуховські	арк. 36-37
24	село Жилинці	с.Жилинці, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Свяителя Миколая, 1792 р.	священника немає	–	45/129	Марія Гавронська	арк. 38-39
25	село Женишківці	с.Женишківці, Вільков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Вознесіння Господня, 1764 р.	1 – Іван Яковів син Василювич (Василевич), 48 р.	30.05.1770/ 2.01.1795	114/388	1) Валентій (Уалентій) та Фелікс Марковські; 2) Каєтан Пешинський	арк. 40-41
26	городь Зьнковъ	с.Зіньків, Вільков. р-н Хмельн. обл.	кам'яна п.ц. в ім'я Святої Трійці, «...отъ давнихъ времянь»	1) Микола Іванів син Добриловський, 29 р.; 2) Іван Михайлів син Добриловський, 75 р., «не священнодействует...»	1) 15.12.1793/ 24.11.1794 2) 13.08.1746/ 8.10.1794	100/406	князі Чарто-Чарторийські	арк. 42-43
27	городь Зьнковъ Калиновка	с.Зіньків, Вільков. р-н Хмельн. обл.	кам'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, «...отъ давнихъ времянь»	1 – Іван Дмитрів син Ковалевський, 36 р.	20.03.1782/ 10.09.1794	65/292	князі Чарто-Чарторийські	арк. 44-45
28	городь Зьнковъ	с.Зіньків, Вільков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Вознесіння Господня, «...отъ давнихъ времянь»	1 – Іван Стефанів син Білогурський, 55 р.	27.03.1766/ 10.09.1794	62/251	князі Чарто-Чарторийські	арк. 46-47
29	городь Зьнковъ	с.Зіньків, Вільков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1774 р.	1 – Стефан Іванів син Ступневич, 43 р.	12.03.1778/ 11.09.1794	61/231(230)	князі Чарто-Чарторийські	арк. 48-49
30	село Зянковці	с.Зяньків, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Вознесіння Господня, 1721 р.	1 – Андрій Антонів син Савіцький, 32 р.	30.03.1784/ 30.11.1795	95/330	князі Чарто-Чарторийські	арк. 50-51
31	село Загинці	с.Загінці, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1746 р.	1 – Григорій Михайлів син Сокольницький, 50 р.	1.08.1770/ 20.09.1794	100/388	князі Чарто-Чарторийські	арк. 52-53
32	село Карповці	с.Карпівці, Хмельн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1776 р.	1 – Севастіян тарасів син Дрочинський, 34 р.	1.06.1786/ 24.07.1795	69/215	інформація відсутня	арк. 54-55

33	село Каз'мерокь	с.Виноградівка, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Введення Пресвятої Богородиці, 1761 р.	священик відсутній	–	42/121	майор Шимон Поморський	арк. 56-57
34	село Кадівка	с.Кадівка, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Ігнатія Миколая, 1788 р.	1 – Василь Іванів син Венгріновський, 50 р.	1786/11.12.1795	44/197	каштелян Сяноцький Францішек Мархоцький	арк. 58-59
35	село Корначовка	с.Корначівка, Ярмол. р-н, Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Преподобної Параскеви, 1734 р.	1 – Стефан Федорів син Подоградецький, 37 р.	7.09.1785/26.02.1795	40/125	стольник Сяноцький Ігнатій Мондзіловський	арк. 60-61
36	село Кужеловка	с.Мала Кужелівка, Дунаєв. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1773 р.	1 – Феодор Аврамів син Березнецький, 44 р.	28.09.1786/11.02.1795	50/155	казенне	арк. 62-63
37	село Карижинь	с.Карижинь, Вінков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1786 р.	1 – Андронік Василів син Пршемеський, 26 р.	20.12.1791/23.12.1794	49/143	генерал Йосиф Гумецький	арк. 64-65
38	село Крутибороди	с.Круті Броди, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Великомученика Дмитрія, 1788 р.	священика немає	–	31/90	Поморський воеводич ¹³ Мер Грабь (Грабмир)	арк. 66-67
39	село Коржовци	с.Коржівці, Деражн. р-н Хмельн. обл.	монастирська дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1787 р.	священика немає, однак службу здійснюють Ніл Олександрів син Пунцевич, 65 р. та Антіох Петрів син Шумовський, 52 р.	1) 21.05.1776/29.02.1796 2) 14.09.1774/29.03.1795	93/279	1) князь Воронєцький; 2) капітан Ручинський	арк. 68-69
40	село Лехновка	с.Лехнівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоанна Богослова, 1784 р.	1 – Василь Остапів син Ролевський, 38 р.	4.01.1784/14.01.1795	33/128	Трембовельський ловчий Йосиф Дульський	арк. не номерований
41	село Левковци	нині північна частина с.Жилинці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1762 р.	священика немає	–	30/88	Ігнатій Дульський	арк. 70-71
42	село Лисовка	с.Лисівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1763 р.	1 – Григорій Андрійв син Козловський, 45 р.	1785/1.09.1795	42/105	старостина Лівська Тереса Стадницька Граб'янчина	арк. 72-73
43	м'єстечко Михалполь	с.Михайлівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Успіня Пресвятої Богородиці, 1783 р.	1 – Петро Василів син Пащенко, 29 р.	–/20.11.1795	112/446	воевода руський Ян Кіцький ¹⁴	арк. 74-75
44	село Михалковци	с.Михалківці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святої Мучениці Параскеви, 1785 р.	1 – Василь Павлів син Вацневич, 40 р.	22.04.1778/14.09.1794	94/318	підсудок Фелікс Гавронський	арк. 76-77
45	село Монастирокь	с.Монастирок, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святої Трійці, 1732 р.	1 – Іван Іллів син Волошинович, 40 р.	4.04.1783/13.02.1794	30/81	Фабіян Кумановський	арк. 78-79

46	село Морозовь	с.Морозів, Дунаєв. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Преподобного Симеона Стопника, 1755 р.	1 – Яків Єремійв син Барановський, 62 р.	6.12.1775/ 15.11.1794	63/179	князь Карл де Нассау ¹⁵	арк. 80-81
47	село Майдань Поросьтевь	с.Майдан-Олександрівський, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Іоана Хрестителя, 1760 р.	1 – Данило Миколин син Лотоцький, 36 р.	16.09.1786/ 14.12.1794	35/142	генерал Фердон (Ферзен) ¹⁶	арк. 82-83
48	село Маниковци	с. Маниківці, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Великомученика Димитрія, 1784 р.	1 – Федір Тимофія син Подгородецький, 69 р.	10.04.1765/ 28.11.1795	13/42 –	князі Чарто-Чарторийські	арк. 84-85
49	село Мазники	с.Мазники, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Іоана Хрестителя, 1770 р.	1 – Федір Йосифів син Січинський (Съчинський), 51 р.	3.07.1770/ 29.11.1794	104/377	князі Чарто-Чарторийські	арк. 86-87
50	село Магдешовка	с.Магнішівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Василя Великого, 1750 р.	священника немає	–	46/132	підконюший Коронний Ігнатій Дульський	арк. 88-89
51	село Малґевци	с.Маліівці, Дунаєв. р-н Хмельн. обл.	кам'яна п.ц. в ім'я Здвиження Чесного і Животворчого Хреста, 1648 р.	1 – Василь Георгіїв син Семперович <i>(вік не вказано)</i>	–25.05.1795	43/173	Іоан (Ян) Орловський	арк. 90-91
52	селение Нетечинци Старіє	нині західна частина с.Нетечинці, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1754 р.	1 – Іван Іванів син Якубович, 38 р.	1.12.1781/ 29.08.1795	48/183	Катерина Тиравська	арк. 92-93
53	Нетечинци Нови	нині східна частина с.Нетечинці, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1728 р.	1 – Григорій Іванів син Василевич, 40 р. 2 – Іван Прокопів син Василевич, 64 р. <i>(не діючий)</i>	1) 1.12.1781/ 2.01.1795 2) 31.05.1753/ 7.12.1794	84/278	Катерина Тиравська	арк. 94-95
54	Новое Село	с.Нове Село, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Василя Великого, «...отъ давнихъ времениъ»	1 – Стефан Іванів син Добранський, 34 р.	–4.02.1796	37/106	ловчий Іван (Ян) Орловський	арк. 96-97
55	село Охримовци	с.Охрімівці, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Успіня Пресвятої Богородиці, 1773 р.	1 – Іван Григорійв син Сулковський, 40 р.	8.07.1785/ 16.12.1794	88/350	князі Чарто-Чарторийські	арк. 98-99
56	село Пероговка	с. Пирогівка, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоанна Богослова, 1779 р.	1 – Йосиф Стефанів син Стрельбицький, 46 р.	13.04.1774/ 8.12.1794	69/289	князі Чарто-Чарторийські	арк. 100-101
57	село Поросьтековь	с. Великий Олександрів, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1789 р.	1 – Ігнатій Костянтинів син Гловацький, 46 р.	10.05.1781/ 28.01.1795	123/434	генерал Ферзон (Ферзен)	арк. 102-

58	село Пелипи Поросятковскы	с. Пилипи-Олександрівські, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Успіня Пресвятої Богородиці, 1759 р.	1 – Григорій Іванів син Більчанський, 28 р.	1.04.1792/ 12.12.1794	40/144	генерал Ферзон (Ферзен)	арк. 103-104
59	село Покутинци	с.Покутинці, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоанна Богослова, 1735 р.	1 – Іван Яковів син Вацкевич, 47 р.	5.04.1776/ 24.11.1794	44/212	Іоаким Крузер	арк. 105-106
60	село Проскурівка	с.Проскурівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Миколая, 1766 р.	1 – Георгій Іванів син Маркевич, 26 р.	21.12.1793/ 13.06.1795	66/203	1)князь Карл де Нассау; 2) Феодор Потоцький; 3)Віктор і Норберт Беліовські	арк. 107-108
61	село Перегінка	с.Перегінка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Великомучника Димитрія, 1759 р.	1 – Костянтин Прокопів син Хмеловський, 58 р.	23.05.1762/ 4.02.1795	60/179	Юзеф Дульський	арк. 109-110
62	м'єстечко Солодковци Успенска	с.Солобківці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	кам'яна п.ц. в ім'я Успіня Пресвятої Богородиці, «...отъ давнихъ времени».	1 – Тимофтей Григорійв син Худзинський, 38 р.	10.12.1781/ 3.06.1795	42/165	князь Карл де Нассау	арк. 111-112
63	м'єстечко Солодковци Покровска	с.Солобківці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1746 р.	1 – Гергій Іванів син Добровольський, 34 р.	15.08.1791/ 12.09.1794	60/180	князь Карл де Нассау	арк. 113-114
64	м'єстечко Солодковци Вознесенска	с.Солобківці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	кам'яна п.ц. в ім'я Вознесення Господня, «...отъ давнихъ времени».	священника немає	–	47/162	князь Карл де Нассау	арк. 115-116
65	село Слободка Михалковска	с.Слобідка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1776 р.	1 – Павло Гаврилів син Вацкевич, 66 р.	6.08.1750/ 18.01.1795	27/117	Віталіс Задецький	арк. 117-118
66	село Свинна	с.Лугове, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1746 р.	1 – Петро Стефанів син Стрельбіцький, 38 р.	28.03.1782/ 7.02.1795	83/277	1)князі Чарторийські; 2)Фабіян Кумановський	арк. 119-120
67	село Скаржинци	с.Скаржинці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1784 р.	1 – Леон Григорійв син Гладкевич, 58 р.	28.05.1771/ 6.01.1795	18/52	земський писар Йосиф Муравський	арк. 121-122
68	село Судковци	с.Сутківці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, «...отъ давнихъ времени».	1 – Іоан Андрійв син Ліпницький, 31 р.	–/30.12.1795	120/361	старостина Лівська Тереса Граб'яччина Стадницька	арк. 123-124
69	село Сказинци	с.Ясенівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1743 р.	1 – Корнилій Лавренгів син Блажівський, 39 р.	24.07.1789/ 4.02.1794	48/183	каштелян Сяноцький Францішек Марковський	арк. 125-126

70	село Соколовка Стара	с.Соколівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1763 р.	1 – Федір Афанасій син Романовський, 40 р.	12.06.1777/01.1791	56/151	князь Володимир Четвертинський	арк. 127-128
71	село Соколовка Нова	с.Соколівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	кам'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1793 р.	священника немає	–	69/166	шамбелян Антон Прилуцький	арк. 129-130
72	село Стриховці	с.Стріхівці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1716р.	1 – Дмитрій Семенів син Мошковський, 70 р.	20.05.1750/26.02.1795	70/224	Феодор Потоцький	арк. 131-132
73	село Слободка Шелеховська	с.Слобідка Шелехівська, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоанна Богослова, 1766 р.	1 – Ілля Федорів син Подогородецький, 27 р.	«новорукоположен»	33/101	чесник Новогродський Антоній Кавецький	арк. 133-134
74	село Томашовка Низша	с.Томашівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Іоана Златоуста, 1751 р.	священника немає	–	42/114	суддя Алоїзій Писаровський	арк. 135-136
75	село Фациєвка	с.Фациївка, Віньков. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1743 р.	1 – Ілля Василів син Кобржицький, 48 р.	11.04.1790/13.12.1794	44/177	князі Чарто-Чарторийські	арк. 137-138
76	селення Ходаки	с.Ходаки, Барськ. р-н Вінниц. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, 1794 р.	1 – Василь Григорійв син Вікул, 33 р.	31.07.1789/22.07.1795	57/233	Петро Кавецький	арк. 139-140
77	селення Ходацка Слободка	с.Слободка-Ходацька, Барськ. р-н Вінниц. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святого Великомученика Димитрія, 1762 р.	священника немає	–	20/80	Петро Кавецький	арк. 141-142
78	м'єстечко Шаравка	с.Шарівка, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1770 р.	священника немає	–	85/243	Коронний підкоморій Ігнатій Дульський	арк. 143-144
79	село Шийнці	с.Шийнці, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, 1791 р.	1 – Фтеодор Семенів син Левицький, 38 р.	16.09.1790/22.07.1795	63/245	Антоній Сарнецький	арк. 145-146
80	село Шелеховь	с.Шелехів, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Успіня Пресвятої Богородиці, 1762 р.	священника немає	–	54/203	Антоній Кавецький	арк. 147-148
81	село Янковці	с.Іванківці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1722 р.	1 – Григорій Іванів син Міскевич, 50 р.	14.08.1774/22.01.1795	54/178	стольник Адам Радецький	арк. 149-150
82	м'єстечко Ярмолинці	смт Ярмолинці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Святої Трійці (дата будівництва не вказана)	священника немає	–	82/234	Іоан Орловський	арк. 151-152

83	Ярмолинці, (м'єстечко) предм'єстя	смт Ярмолинці, Ярмолин. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла (дата будівництва не вказана)	священника немає	–	52/150	Іоан Орловський	арк. 153-154
84	село Янчиці	с.Іванківці (до недавнього часу - Радянське) Деражн. р-н Хмельн. обл. уточнити	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1750 р.	1 – Лукіліян Лукянів син Стрельбиський, 39 р.	9.12.1777/29 .11.1794	48/169	князі Чарторийські	арк. 155-156
85	село Яблонька	с.Яблунівка, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Архистратига Михаїла, 1741 р.	священника немає	дані відсутні	36/106	стольник Вітебський Іван Мацевич	арк. 157-та зв.
86	село Ясковці (Яшковці)	с.Яськівці, Деражн. р-н Хмельн. обл.	дерев'яна п.ц. в ім'я Свяителя Миколая, 1751 р.	1 – Олексій Іванів син крестович, 50 р.	23.05.1776/1 6.12.1794	37/143	князі Чарторийські	арк. 158-159

Примітки:

¹ Таблиця складена на підставі «Ведомости осостоянии церквей по Зиньковскому уезду за 1796 год», а також «Реестра губернії Подольской уезду Зенковскою о священно и церковнослужителяхъ, сочиненихъ ведомостяхъ 1796 года». Місце зберігання: ДАХМО. Ф. 315. Оп.1. Спр. 2328. Арк.1- 159.

Скорочення, які використовуються в таблиці: п.ц. – православна церква; Вінков. р-н – Вінковецький район, Деражн. р-н – Деражнянський район, Дунаєв. р-н – Дунаєвський район, Хмельн. р-н – Хмельницький район, Ярмолин. р-н – Ярмолинський район Хмельницької області, а також Барськ. р-н – Барський район Вінницької області.

² Мова йде про Адама Єжи Чортторийського (1770-1861), відомого державного, політичного та освітнього діяча, та його рідного брата Костянтина Адама (1773-1860), політичного і військового діяча. За участь у повстанні на боці останнього польського короля Станіслава Понятовського та зв'язок із Т. Костюшком були позбавлені своїх маєтків на підросійських Волині і Поділлі. Однак після прийняття присяги на вірність Катерині II їх власність була відновлена. З початку 1796 року, зокрема Адам Єжи перетворив Меджибіж на головну свою садибу. Адам і Константин співволоділи десятками поселень, зокрема в Летичівському та Проскурівському повітах. В 1831 році за участь Чортторийських у Листопадовому повстанні (1830-1831 рр.) усі маєтності були остаточно конфісковані на користь держави, а на їх основі створено військові поселення. (Див. наприклад: Колесник В. Відомі поляки в історії Вінниччини: Біографічний словник. Вінниця: ВМГО «Розвиток», 2007. – С.822, 829).

³ Підконюший (коронний, литовський) - у давній Польщі та Речі Посполитій надвірний уряд; заступник і помічник конюшого. Конюший - земський уряд у давній Польщі і в Речі Посполитій. Існував уже за перших польських правителів з династії П'ястів. Опікувався князівськими стайнями. З часом став номінальним почесним. У Короні заступав уже в XV ст., у Литві ввійшов до земської ієрархії (20-е місце).

⁴ Підкоморій – у Речі Посполитій посада судді, який займався питаннями розмежування землеволодінь. Був урядником земського шляхетського суду, якого обирала шляхта.

⁵ Каштелян (пол. kasztelan) або кастелян (від лат. castellanus) – у Королівстві Польському (1385–1569), Речі Посполитій службова особа, яку призначав король або князь для управління «городом» (замком) та навколишньою місцевістю. Посада проіснувала до поділу Речі Посполитої наприкінці XVIII ст. Надалі це був почесний титул.

⁶ Мечник – надвірний урядник у Речі Посполитій, безпосередньо пов'язаний з обслуговуванням монарха. Під час великих державних урочистостей носив перед королем меч вістрям догори як ознаку військової влади монарха. Під час похорону короля тримав меч вістрям донизу; піднесений догори ефес меча був прикрашений палаючими свічками. Перед вітварем кидав меч на підлогу, а якщо король був останнім з роду – ламав його. Коронний мечник здійснював також військове судочинство. В 17 ст. почесний шляхетський титул.

⁷ Чесник (пол. Cześnik, рос. Чашничий) – особа, що дбала про монаршу пивницю. З 14-го століття ця посада стала досить поважною (чесник коронний, чесник великий литовський та чесник земський) і не передбачала виконання старих обов'язків. В Першій Речі Посполитій був нижчим щаблем в урядовій ієрархії (в посадовій ієрархії (1768) в коронних землях посідав місце перед ловчим, після подстоля.

⁸ Стольник – у Великому князівстві Литовському посада відома з середини XV століття. Стольник завідував сервіруванням столу і обслуговуванням трапези великого князя, мав підлеглих – підстолів. Пізніше посади стольника і підстоля стали номінальними, тобто не пов'язаними з виконанням конкретних обов'язків. З XVII століття посада стольника і підстоля існувала також в повітах.

⁹ Ловчий (лат. venator) – двірський урядник, що відповідав за організацію та нагляд за полюваннями. Залежно від підпорядкування були королівські, воєводські та земські ловчі. Від кінця 17 ст. до 20-х рр. 18 ст. Л. надвірними титулувалися одночасно кілька осіб. Поступово цей уряд винищився з двірського – такого, що його государ надавав представникам свого найближчого оточення, до дигнітарства – достоїнства, яке та чи ін. особа отримувала за свої загальноновизнані заслуги.

¹⁰ Ян-Онуфрій Орловський, власник поселень (містечка і села) в Зінківському повіті, а після ліквідації останнього, в Ушицькому (Маліївцями, Слобідкою Малієвецькою, Воньківцями та іншими) та Проскурівському (Петриківці, Бронівка та деякі ін.) повітах. Ян Орловський свого часу служив надвірним коронним ловчим при дворі останнього польського короля Станіслава II Августа Понятовського та був його фаворитом.

¹¹ Шамбелян або камергер (від фр. Chambellan) – в буквальному значенні «дворянин кімнати», придворний чин високого рангу в багатьох європейських монархіях. В Речі Посполитій двірський уряд, керівник королівського двору. З'явився при Станіславі Августі взамін посади підкоморія. У Російській імперії відповідав камергеру, цивільному класному чинові V класу (до 1809 року).

¹² Войський (пол. Wojski) – службова посада середньовічної Польщі (з XIII століття) і Великого князівства Литовського (з XVI століття). Під час воєн, коли шляхта відправлялася на збори, войський стежив за порядком у повіті та охороняв шляхетських дружин і дітей. Заступник каштеляна під час посполитого рушення. У Королівстві Польському були міські та земські войські, у Великому князівстві Литовському тільки земські, які підпорядковувалися старості повітового міста. В Речі Посполитій посада вважалася нижчою їхніх земських (14-а по таблиці про ранги Корони Королівства Польського).

¹³ Поморський воєвода – регіональний уряд (посада) в Короні Польській Речі Посполитої. Голова Поморського воєводства та один із його сенаторів – представників воєводства в Сенаті Речі Посполитої. Місце резиденції воєводи знаходилася в Скаршеви. Тут, очевидно мається на увазі Юзеф Мер, який виконував обов'язки Поморського воєводи в період з 1790 до 1795 рр., а можливо його син, на що наводить похідне від назви «воєвода» – «воєводич».

¹⁴ Ян Кіцький (1714? – кінець XVIII ст.) – польський шляхтич, урядник і державний

діяч Корони Польської в Речі Посполитій. Був активним прихильником короля Станіслава Августа Понятовського та користувався значною прихильністю останнього. Мав обіцянку короля стати подільським воєводою, але через відсутність вакансії отримав пропозицію щодо посади белзького воєводи. У 1791–1794 роках обіймав посаду руського воєводи. На старості проживав у маєтку в Розтоках Кременецького повіту (Волинь), помер у містечку Міхалполь (Поділля), яке знаходилося в його власності.

¹⁵ Карл Генріх Нассау-Зіген, Шарль-Анрі-Ніколя-Отто де Нассау-Зіген (нім. Karl Heinrich Nikolaus Otto von Nassau-Siegen, фр. Charles Henri Nicolas Othon, prince de Nassau-Siegen, рос. Карл Генрих (Николай Отто) Нассау-Зигенский; 05.01.1743-10.04.1808) – принц німецької католицької герцогської лінії Зіген, російський адмірал, дипломат, мандрівник. Народився в Серапонте (Пікардія, Франція). У 1780 році одружився з Кароліною Гоздською – великою польською землевласницею, яка володіла землями на Поділлі. З 1787 р. – перебував на службі в Російській імперії: командував гребним флотом Росії під Очаковим у боях проти турків, у взаємодії з парусною ескадрою контр-адмірала П.Джонса (національного героя США, запрошеного імператрицею Катериною II на російську службу) та армійськими частинами генерал-аншефа О.Суворова. Служив російським таємним агентом у Франції та Іспанії, домагався укладання союзу між Російською імперією, Австрією, Францією та Іспанією, проте місія була невдалою. Після повернення до Росії, взяв участь у шведсько-російській війні 1789-1790 рр., був головнокомандувачем галерним флотом, розбив шведський галерний флот при Свенкзунді (13 вересня 1789 року); здобув перемогу над шведами у Выборзькій бухті разом із парусною ескадрою адмірала В.Чичагова. Через рік швент був розгромлений шведами при тому ж Свенкзунді (3 червня 1790 року). Після виходу у відставку, повернув свої російські ордени Катерині II та безвіздно жив у с. Тинна Ушицького повіту, лише двічі покидаючи свій маєток: вперше для участі в похоронах російської імператриці Катерини II, а вдруге – для зустрічі в Парижі із французьким імператором Наполеоном I Бонапартом (обговорював із ним можливість спільного походу російських і французьких військ на Індію). Помер у маєтку Тинна.

¹⁶ Іван Євстахійович Ферзен (1739-1800) - російський воєначальник (генерал від інфантерії) граф (з 1795 р.). За службу Катериною II І.Ферзену були «пожалуванні» крім володінь у Дубенському повіті на Волині, ще й кілька сіл в Зіньківському повіті Подільського намісництва.

Додаток 2

Фрагмент карти Подільського намісництва за 1796 рік.

Джерело: Атлас Российской империи: Состоящий из 52 карт: Изданный во граде св. Петра в лето 1796-е, а царствования Екатерины II XXXV-е. – Санктпетербург: Тип. Сьтина, 1796.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Баженов Лев Васильович, голова Хмельницької обласної організації НСКУ, директора Центру дослідження історії Поділля, академік УАІН, доктор історичних наук, професор К-ПНУ імені Івана Огієнка, почесний краєзнавець України.

Бакалець Олексій Андрійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та правознавства Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, член НСКУ.

Блажевич Юрій Іванович, кандидат історичних наук, доцент Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, голова Хмельницької міської організації НСКУ, почесний краєзнавець України.

Бородій Діана Ігорівна, студентка Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.

Війт Валентина Василівна, бібліотекар с. Нетечинці Віньковецького району.

Войтович Валерій Васильович, викладач Могилів-Подільського монтажно-економічного коледжу, почесний краєзнавець України.

Гаврішко Людмила Дем'янівна, завідувачка Охримовецької сільської бібліотеки Віньковецького району.

Голенко Марія Василівна, завідувачка бібліотеки села Грим'ячка Віньковецького району.

Гончар Марія Степанівна, завідувачка клубом с. Фащіївка Віньковецького району.

Горин Марина Павлівна, керівник архівного відділу УСБУ в Хмельницькій області.

Григоренко Олександр Петрович, академік Міжнародної академії інформації, доктор історичних наук, професор, член НСКУ, м. Хмельницький.

Дячок Валерій Васильович – доцент кафедри міжнародних відносин та туризму Хмельницького національного університету, кандидат історичних наук.

Дурдас Поліна Карлівна, директорка Майдано-Олександрівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Віньковецького району, член НСКУ.

Єсюнін Сергій Миколайович, кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Хмельницького обласного краєзнавчого музею, почесний краєзнавець України.

Жердецька Тетяна Миколаївна, завідувачка бібліотеки села Пирогівка Віньковецького району.

Жучковський Анатолій Петрович, вчитель історії Осламівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Віньковецького району, вчитель-методист.

Завальнюк Костянтин Віталійович, кандидат історичних наук, головний спеціаліст Державного архіву Вінницької області, почесний краєзнавець України.

Захар'єв Володимир Анатолійович, старший науковий співробітник відділу охорони пам'яток історії та культури Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і довілля, член НСКУ, член ГО «Спілка археологів України».

Закордонєць Артур Венедиктович, кореспондент Віньковецької районної газети «Сільські новини», член Національної спілки письменників України.

Зелінський Руслан Мар'янович, головний спеціаліст апарату Літинської райдержадміністрації Вінницької області, член НСКУ.

Іваневич Ліля Анатоліївна, кандидат історичних наук, докторант, позаштатний науковий співробітник Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України при К-ПНУ імені Івана Огієнка, член НТШ та НСКУ.

Івахова Катерина Петрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Хмельницький.

Кабачинська Світлана Іллівна, кореспондент ЗМІ, публіцист, член НСЖУ, м. Хмельницький.

Кабачинський Микола Ілліч, доктор історичних наук, професор Національного університету прикордонних військ України імені Богдана Хмельницького, член НСКУ.

Когут Валентина Йосипівна, методист Віньковецького районного методичного кабінету відділу освіти РДА, заступник голови Віньковецької районної організації НСКУ.

Ладняк Аліса Вікторівна – директорка Дашковецького НВК «Середня загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – ліцей» Віньковецького району, член НСКУ.

Лозовик Михайло Петрович, тренер-викладач Летичівської ДЮСШ Хмельницької області.

Матвєєв Андрій Юрійович, кандидат історичних наук, викладач Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, член НСКУ.

Моспан Світлана Михайлівна, завідувачка бібліотеки с. Подолянське Віньковецького району.

Онищук Олександр Григорович, директор Підлісномукарівської ЗОШ I-III ступенів Дунаєвської селищної ОТГ, почесний мешканець Дунаєвського району, член НСКУ.

Олійник Микола Петрович, доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин та туризму Хмельницького національного університету.

Олійник Юрій Васильович, кандидат історичних наук, начальник відділу Державного архіву Хмельницької області, член НСКУ.

Петрановська Оксана Олексіївна, краєзнавець, с. Охрімівці Віньковецького району.

Пиріжок Галина Петрівна, завідувачка бібліотеки с. Станіславівка Віньковецького району.

Прокопчук Віктор Степанович, академік УАІН, доктор історичних наук, професор, заступник голови Хмельницької обласної організації НСКУ, Почесний краєзнавець України та Хмельниччини.

Романюк Іван Миронович, доктор історичних наук, професор кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, член НСКУ.

Рудницький Олександр Григорович, краєзнавець, член НСКУ, с. Зіньків Віньковецького району.

Слободян Наталія Василівна, вчителька історії і географії Великоолександрівської ЗОШ I-II ступенів Віньковецького району.

Слободянюк Петро Якович, академік, керівник Хмельницького відділення Української технологічної академії, Почесний краєзнавець України.

Староста Петро Іванович, голова Віньковецької районної організації НСКУ, голова Віньковецької літературної спілки «Огневежа».

Сохацький Броніслав Миколайович, доктор філософії, м. Львів, член Віньковецької районної літературної спілки «Огневежа».

Тарадайко Леся Володимирівна, вчителька історії Калюсицького НВК-ЗОШ I-II ступенів Віньковецького району, член НСКУ.

Тарасюк Валентина Анатоліївна, завідувачка бібліотеки с. Майдан-Олександрівський Віньковецького району.

Трембіцький Анатолій Михайлович, докторант, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Хмельницького інституту МАУП, член НТШ і НСКУ, Почесний краєзнавець України.

Харкалюк Любов Петрівна, бібліотекар с. Говори Віньковецького району.

Хоптяр Юрій Анатолійович, кандидат історичних наук, професор кафедри архівознавства, спеціальних і правничих дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, член НСКУ.

Яцишин Микола Серафимович, член Віньковецької районної організації НСКУ, член Національної спілки журналістів України, член Віньковецької літературної спілки «Огневежа».

Наукове видання

**ВІНЬКОВЕЧЧИНА:
ІСТОРІЯ, КУЛЬТУРА, ДУХОВНІСТЬ**
**Збірник праць за матеріалами наукової історико-краєзнавчої
конференції 15 – 16 листопада 2019 року**

Редакційна колегія:

Баженов Л.В., доктор історичних наук, професор, голова редколегії
Староста П.І., голова Віньковецької організації НСКУ, співголова
Войтович В.В., почесний краєзнавець України, відп. секретар
Блажевич Ю.І., кандидат історичних наук, доцент
Григоренко О.П., доктор історичних наук, професор
Єсюїн С.М., кандидат історичних наук, провід. науковий співробітник
Кабачинський М.І., доктор історичних наук, професор
Олійник М.П., доктор історичних наук, професор
Прокончук В.С., доктор історичних наук, професор
Слободянюк П.Я., академік Української технологічної академії
Хоптяр Ю.А., кандидат історичних наук, доцент
Яцишин М.С., краєзнавець, член НСЖУ

Упорядники:

**Баженов Лев Васильович,
Староста Петро Іванович**

Тексти надруковані в редакції авторів

Дизайн обкладинки:

Розанова Оксана Петрівна

Світлини:

Пачук Сергій Іванович

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 17,8.

Наклад 160 прим. Зам. № 33/2019.

Видано та виготовлено: Видавець ФОП Цюпак А.А.

м. Хмельницький, вул. Ломоносова, 17, м.т. (067) 3932668

Свідоцтво про держреєстрацію видавців, виготівників та розповсюджувачів
видавничої продукції Серія ХЦ № 019 від 25.02.2002 р.